

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

ODJELJAK 1: Identifikacija tvari/smjese i podaci o društvu/poduzeću

· 1.1 Identifikacijska oznaka proizvoda

· **Naziv - trgovačko ime proizvoda:** VALIT

· **Šifra - kemijsko ime proizvoda:** 2.000.682

· **UFI:** F9E2-G0TW-U00Y-YM9Y

· 1.2 Utvrđene relevantne uporabe tvari ili smjese i uporabe koje se ne preporučuju

U krajnjoj upotrebi cementne smjese i mješavine koje sadrže cement koriste se za izradu građevinskih materijala i elemenata kako za industrijske / profesionalne korisnike (stručnjaci u građevinarstvu) tako i za pojedine krajnje korisnike. Pri tome se cemente i mješavine koje sadrže cemente miješa s vodom, homogenizira i prerađuje u željeni građevinski materijal i građevinski element. Takvi postupci zahtijevaju odgovarajuće postupanje sa suhim (prašina) i s vodom pomiješanim materijalom (cementna pasta, mort ili beton).

· **Faza životnog ciklusa**

PW Široka uporaba među profesionalnim radnicima

C Uporaba u širokoj potrošnji

· **Sektor uporabe**

SU21 Potrošačke uporabe: Privatna kućanstva / šira javnost /potrošači

SU 22 Profesionalne uporabe: Javni sektor (administracija, obrazovanje, zabava, uslužne djelatnosti, obrtništvo)

SU19 Zgradarstvo i građevinarstvo

· **Kategorija kemijskog proizvoda** PC0 Ostalo

· **Kategorija postupaka** PROC19 Ručne aktivnosti koje uključuju dodir s rukama

· **Kategorija ispuštanja u okoliš**

ERC10a Široka uporaba proizvoda s niskom razinom ispuštanja (na otvorenom)

· **Kategorije proizvoda** AC4 Kamen, gips, cement, stakleni i keramički proizvodi

· **Uporaba tvari/pripravaka** Vanjska dekorativna žbuka

· 1.3 Podaci o dobavljaču koji isporučuje sigurnosno-tehnički list

· **Proizvođač/uvoznik/distributer:**

JUB d.o.o.

Dol pri Ljubljani 28

1262 DOL PRI LJUBLJANI

SLOVENIJA

T: + 386 1 5884 183

F: + 386 1 5884 250

E: info@jub.si

JUB trgovina i promet d.o.o.

Ulica hrvatskih branitelja 11

10430 SAMOBOR

HRVATSKA

T: +385 1 6194 355

F: +385 16194 350

(Nastavak na strani 2)

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 1)

· **Daljnje informacije se mogu nabaviti:**

Laura Učakar

T: +386 1 5884 185

F: +386 1 5884 227

E: laura.ucakar@jub.eu

· **1.4 Broj telefona za izvanredna stanja**

Broj telefona službe za izvanredna stanja: 112 (Državna uprava za zaštitu i spašavanje)

Broj telefona za medicinske informacije: 01-23-48-342 (Centar za kontrolu otrovanja, Institut za medicinska istraživanja i medicinu rada)

ODJELJAK 2: Identifikacija opasnosti

· **2.1 Razvrstavanje tvari ili smjese**

· **Razvrstavanje prema Uredbi (EU-a) br. 1272/2008 (CLP)**



GHS08 opasnost za zdravlje

Karc. 2

H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka. Način izlaganja: Udisanje/Inhalacija.



GHS05 nagrizanje

Ozlj. oka 1

H318 Uzrokuje teške ozljede oka.



GHS07

Nadraž. koža 2. H315 Nadražuje kožu.

Derm. senz. 1 H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži.

TCOJ 3. H335 Može nadražiti dišni sustav.

· **2.2 Elementi označivanja**

· **Označavanje sukladno Uredbi (EU) br. 1272/2008**

Proizvod je razvrstan i označen sukladno Uredbi o razvrstavanju, označavanju i pakiranju.

· **Piktogrami opasnosti**



GHS05



GHS07



GHS08

· **Oznaka opasnosti** Opasnost

· **Oznake koje označavaju opasnost:**

cement, portland

(Nastavak na strani 3)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 2)

titanijev dioksid [u obliku praha koji sadržava najmanje 1 % čestica aerodinamičkog promjera $\leq 10 \mu\text{m}$]

· **Oznake upozorenja**

H315 Nadražuje kožu.

H318 Uzrokuje teške ozljede oka.

H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži.

H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka. Način izlaganja: Udisanje/Inhalacija.

H335 Može nadražiti dišni sustav.

· **Oznake obavijesti**

P101 Ako je potrebna liječnička pomoć pokazati spremnik ili naljepnicu

P102 Čuvati izvan dohvata djece.

P103 Pažljivo pročitajte i slijedite upute.

P261 Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.

P264 Nakon uporabe temeljito oprati.

P280 Nositi zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštitu za oči/zaštitu za lice.

P305+P351+P338 U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se one lako uklanjaju. Nastaviti ispirati.

P310 Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika.

P362+P364 Skinuti zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.

P333+P313 U slučaju nadražaja ili osipa na koži: zatražiti savjet/pomoć liječnika.

P405 Skladištiti pod ključem.

P501 Odložiti sadržaj /spremnik u skladu s lokalnim/ regionalnim/ nacionalnim/ međunarodnim propisima.

· **Oznaka opasnosti:**

Dodir kože s mokrim cementnom, svježim betonom ili mortom može uzrokovati nadraživanje, dermatitis ili opekline. Može uzrokovati štetu na proizvodima od aluminija ili drugih ne plemenitih metala.

· **Posebne upute glede opasnosti za čovjeka i okoliš:**

Cement ne ispunjava mjerila za PBT ili vPvB u skladu s Prilogom XIII REACH (Uredba 1907/2006/EU).

Cementna prašina može uzrokovati nadraživanje dišnih puteva.

Kad cement reagira s vodom, na primjer kod pripreme betona ili morta, ili kad se cement navlaži, nastaje jaka lužnata otopina. Zbog visoke alkalnosti, mokar cement može uzrokovati nadraživanje kože i očiju.

Također može uzrokovati alergijsku reakciju pojedinih korisnika zbog sadržaja otopljenog Cr (VI). Kad je to potrebno cementu se dodaje sredstvo za snižavanje sadržaja šestvalentnog kroma (krom VI) ispod granice 0,0002 %.

· **2.3 Ostale opasnosti**

· **Rezultati PBT- i vPvB procjena** Ne primjenjuje se.

· **PBT:** Ne primjenjuje se.

· **vPvB:** Ne primjenjuje se.

· **Utvrđivanje svojstava endokrine disrupcije** Nije primjenjiv.

CRO

(Nastavak na strani 4)

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 3)

ODJELJAK 3: Sastav/informacije o sastojcima

· 3.2 Smjese

· **Opis:** Smjesa od sljedećih navedenih materijala s neopasnim primjesama.

· Sastojci koji pridonose opasnosti proizvoda:

CAS: 65997-15-1 EINECS: 266-043-4	cement, portland  Ozlj. oka 1, H318  Nadraž. koža 2., H315; Derm. senz. 1, H317; TCOJ 3., H335 Tvar za koju je predviđena određena granična vrijednost izlaganja na radnom mjestu	0-50%
CAS: 14808-60-7 EINECS: 238-878-4	Kristalni SiO ₂ , kvarc Tvar za koju je predviđena određena granična vrijednost izlaganja na radnom mjestu	10-25%
CAS: 13463-67-7 EINECS: 236-675-5 Broj registracije: 01-2119489379-17	titanijev dioksid [u obliku praha koji sadržava najmanje 1 % čestica aerodinamičkog promjera ≤ 10 µm]  Karc. 2, H351 EUH210, EUH211 Tvar za koju je predviđena određena granična vrijednost izlaganja na radnom mjestu	1-5%

· Dodatne informacije:

Proizvod je tekući i stoga nije klasificiran kao H351 u skladu s Uredbom (EU) 2020/217, iako sadrži više od 1% titan dioksida.

Tekst navedenih napomena o opasnostima nalazi se u 16. odjeljku.

ODJELJAK 4: Mjere prve pomoći

· 4.1 Opis mjera prve pomoći

· **Opće napomene:** Odjeću koja je onečišćena proizvodom, odmah ukloniti.

· **Nakon udisanja:** U besvijesnom stanju ležanje i transport u stabilnom bočnom položaju.

· **Nakon dodira s kožom:** Odmah oprati vodom i sapunom te dobro isprati.

· **Nakon dodira s očima:**

Isprati oči tekućom vodom nekoliko minuta i savjetovati se s liječnikom. Oči prilikom ispiranja moraju biti otvorene.

· 4.2 Najvažniji simptomi i učinci, akutni i odgođeni

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

· 4.3 Navod o potrebi za hitnom liječničkom pomoći i posebnom obradom

Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

CRO

(Nastavak na strani 5)

Sigurnosno-tehnički list
prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 4)

ODJELJAK 5: Mjere za suzbijanje požara

- **5.1 Sredstva za gašenje**
- **Prikladna sredstva:** Uskladiti mjere gašenja požara s okolinom.
- **5.2 Posebne opasnosti koje proizlaze iz tvari ili smjese**
Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.
- **5.3 Savjeti za gasitelje požara**
- **Posebna oprema za zaštitu vatrogasaca:** Nisu potrebite nikakve posebne mjere.
- **Dodatne informacije**
Izgorjeli ostaci i kontaminirana voda za gašenje moraju se ukloniti shodno propisima organa vlasti.

ODJELJAK 6: Mjere kod slučajnog ispuštanja

- **6.1 Osobne mjere opreza, zaštitna oprema i postupci za izvanredna stanja**
Nositi osobnu zaštitnu odjeću.
- **6.2 Mjere zaštite okoliša**
Ne smije dospjeti u kanalizaciju ili vode.
U slučaju da je došlo do izlaska plina ili dospjeća u tlo, izvijestiti o tome nadležne organe.
U slučaju dospjeća u vode ili kanalizaciju izvijestiti nadležne organe.
Ne ispirite cement u kanalizacijsku mrežu ili u drenažne sustave ili u vodne objekte (vodotoke).
Ako je moguće rasuti materijal pokupite u suhom stanju.

Suhi cement

Koristite suhe metode, kao što je vakuumsko čišćenje ili vakuumsko usisavanje (industrijski prijenosni uređaji, opremljeni s filterima za učinkovito čišćenje zraka (EPA i HEPA filtri, EN 1822-1) ili jednakovrijedni uređaji), koji ne uzrokuju prašenje. Za čišćenje nikad ne koristite komprimirani zrak.

Druga mogućnost je brisanje prašine, mokro pometanje ili upotreba vodenih raspršivača ili mlaza (fina maglica, da se spriječi prašenje u zrak) i uklanjanje mulja.

Ako to nije moguće, uklonite mulj s vodom (mokar cement).

Kad mokro čišćenje ili vakuumsko čišćenje nije moguće ili je moguće samo suho čišćenje s četkama, potrebno je osigurati da radnici nose odgovarajuću zaštitnu opremu te da se spriječi širenje prašine.

Izbjegavajte udisanje cementa i dodir s kožom. Rasuti materijal skupite u posudu. Kasnija upotreba je dozvoljena. Prije zbrinjavanja potrebno je provesti solidifikaciju, kao što je opisano u POGLAVLJU 13.

Mokar cement

Mokar cement očistite i spremite u posudu. Ostavite da se materijal osuši i stvrdne prije zbrinjavanja, kao što je opisano u POGLAVLJU 13.

Ne smije dospjeti u kanalizaciju/površinske vode/podzemne vode.

(Nastavak na strani 6)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 5)

- **6.3 Metode i materijal za sprečavanje širenja i čišćenje**
Voditi brigu da bude dostatno provjetreno.
Kontaminirani materijal zbrinuti kao otpad prema točki 13.
- **6.4 Uputa na druge odjeljke**
Informacije o sigurnom rukovanju vidi odjeljak 7.
Informacije o osobnoj zaštitnoj opremi vidi odjeljak 8.
Informacije o zbrinjavanju vidi odjeljak 13.

ODJELJAK 7: Rukovanje i skladištenje

- **7.1 Mjere opreza za sigurno rukovanje**
Voditi brigu o dobroj provjetrenosti/isisavanju na radnom mjestu.
- **Upute za zaštitu od požara i eksplozije:** Nisu potrebite nikakve posebne mjere.
- **7.2 Uvjeti sigurnog skladištenja, uzimajući u obzir moguće inkompatibilnosti**
- **Zahtjevi koje skladišni prostori i spremnici moraju ispunjavati:**
Čuvati samo u originalnim bačvama.
- **Upute za zajedničko skladištenje:** Nepotrebno.
- **Dodatne informacije o uvjetima skladištenja:**
Spremnik moraju biti nepropustno zatvoreni.
Skladištiti na suhom mjestu.
Nadzor sadržaja topivog kroma VI:

Kod cementa kojima se dodaje reducent za smanjivanje topivog kroma (VI) u skladu s propisima, učinkovitost reducenta prolaskom vremena se smanjuje. Cementne vreće i /ili prateća dokumentacija sadrže podatke o datumu pakiranja, uvjetima skladištenja i vremenu skladištenja (rok trajanja), da se sačuva učinkovitost reducenta i time sadržaj topivog kroma VI ispod 0,0002 % ukupne mase suhog cementa pripremljenog za upotrebu, u skladu sa standardom EN 196-10.

Kod neodgovarajućeg skladištenja (utjecaj vlage) ili kod promjene skladišnog prostora djelotvornost sadržanog reducenta se može smanjiti i prije vremena, zbog čega nije moguće isključiti preosjetljivost kod dodira s kožom.

- **Klasa skladišta:** 11
- **7.3 Posebna krajnja uporaba ili uporabe**
Zapakirane proizvode treba držati u zatvorenim vrećama odignute od tla na hladnom, suhom i zaštićenom prostoru na razmjernom propuhu da se spriječi smanjenje kvalitete. Vreće moraju biti stabilno složene. Ne koristite aluminijske posude za skladištenje ili prijevoz mokrih cementnih smjesa zbog nespojivosti materijala.

CRO

(Nastavak na strani 7)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 6)

ODJELJAK 8: Nadzor nad izloženošću/osobna zaštita

· 8.1 Nadzorni parametri

· Nadzor izloženosti na radnom mjestu:

CAS: 65997-15-1 cement, portland

GVI Dugotrajna vrijednost: 10* 4** mg/m³
 *ukupna prašina; **respirabilna prašina

CAS: 14808-60-7 Kristalni SiO₂, kvarc

GVI Dugotrajna vrijednost: 0,1 mg/m³

CAS: 13463-67-7 titanijev dioksid [u obliku praha koji sadržava najmanje 1 % čestica aerodinamičkog promjera ≤ 10 μm]

GVI Dugotrajna vrijednost: 10* 4** mg/m³
 *ukupna prašina; **respirabilna prašina

· **Informacije o propisima GVI:** Narodne novine br.: 1, 04.01.2021

· **Dodatne informacije:** Kao osnova su služili popisi, koji su bili važeći u trenutku izrade.

· 8.2 Nadzor nad izloženošću

· **Prikladan tehnički nadzor** Nema daljnjih podataka, vidi odjeljak 7.

· **Osobne mjere zaštite, kao što je osobna zaštitna oprema**

· Opće zaštitne i higijenske mjere:

Držati dalje od živežnih namirnica, pića i krme.
 Odmah skinuti zamazanu i tekućinom natopljenu odjeću.
 Prije pauze i kraja radnog vremena oprati ruke.
 Izbjegavati dodir s kožom.
 Izbjegavati dodir s očima i kožom.
 Tijekom rada ne jesti i piti.

· Zaštitu dišnog sustava

Preporuča se odgovarajuće sredstvo za zaštitu disanja.

Kratkotrajni filter:

Zaštitna maska mora biti sukladna s EN 143.

Tehničko tehnološki nadzor

Izloženost za 1 mg/m³: Trajanje nije ograničeno (do 480 minuta s izmjenom, 5 izmjena u tjednu)

UPORABA / PROC* - Tehnički ventilacijski uređaj & učinkovitost

Industrijska proizvodnja / izrada hidrauličnih veziva i građevinskih materijala

2,3

Nije potreban

14,26

Nije potreban ili lokalni uređaj, 78 %

5,8b,9

Lokalni uređaj, 78%

Industrijske uporabe suhih hidrauličnih veziva i građevinskih materijala (u prostorima, na otvorenom)

2

Nije potreban

(Nastavak na strani 8)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 7)

14,22,26 Nije potreban ili lokalni uređaj, 78 %
 5,8b,9 Lokalni uređaj, 78%

Industrijske uporabe mokrih suspenzija hidrauličnih veziva i građevinskih materijala
 7 Nije potreban ili lokalni uređaj, 78 %
 2,5,8b,9,10,13,14 Nije potreban

Profesionalne uporabe suhih hidrauličnih veziva i građevinskih materijala (u prostorima, na otvorenom)
 2 Nije potreban ili opće prozračivanje, 29%
 9,26 Nije potreban ili lokalna ventilacijska jedinica, 77%
 5,8a,8b,14 Nije potreban ili lokalna ventilacijska jedinica, 72%
 19 Ventilacijski uređaj ne zadovoljava, upotreba samo u dobro prozračenim prostorima i na otvorenom

Profesionalne uporabe mokrih suspenzija hidrauličnih veziva i građevinskih materijala
 11 Nije potreban ili lokalni ventilacijski uređaj, 77%
 2,5,8a,8b,9,10,13,14,19 Nije potreban

* PROC su identificirane uporabe i postupci, koji su navedeni u odjeljku 15.

· **Zaštita ruku:**

Materijal za rukavice mora biti nepropustan i postojan na proizvod / tvar /pripravak.

S obzirom da nema ispitivanja, ne može se dati preporuka za materijal za rukavice za proizvod / pripremu / mješavinu kemikalija.

Zaštitne rukavice

- Primjerene su zaštitne rukavice, koje zadovoljavaju kriterij standarda EN 374.

Prije svake uporabe provjeriti jesu li zaštitne rukavice neoštećene.

Kod odabira materijala za rukavice obratiti pozornost na vrijeme perforacije materijala, stupanj permeacije i degradaciju.

Nakon uporabe rukavica koristiti sredstva za čišćenje i njegu kože.

· **Materijal za rukavice**

Odabir prikladnih rukavica ovisi ne samo o materijalu, već i o drugim obilježjima kvalitete i različit je od proizvođača do proizvođača. Kako proizvod predstavlja spoj nekoliko različitih materijala, postojanost materijala za rukavice ne može se izračunati unaprijed i stoga se mora provjeriti prije uporabe.

· **Vrijeme prodiranja materijala za rukavice**

Točno vrijeme perforacije materijala može se saznati kod proizvođača zaštitnih rukavica i treba ga se pridržavati.

· **Zaštitu očiju/lica**

Zaštitne naočale

Zaštitne naočale moraju biti sukladne standardu EN 166.

Preporuča se prilikom pretakanja nositi zaštitne naočale

(Nastavak na strani 9)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 8)

· **Zaštita tijela:** Radna zaštitna odjeća

ODJELJAK 9: Fizikalna i kemijska svojstva

· 9.1 Informacije o osnovnim fizikalnim i kemijskim svojstvima

· Opće informacije	
· Agregatno stanje	Čvrst
· Boja:	Bijel
· Miris:	Blag
· Prag mirisa:	Nije određeno.
· Talište/ledište:	Neodređen.
· Vrelište ili početno vrelište i raspon temperatura vrenja	$\geq 2.230\text{ }^{\circ}\text{C}$ (CAS: 14808-60-7 Kristalni SiO ₂ , kvarc)
· Zapaljivost	Nije određeno.
· Donja i gornja granica eksplozivnosti	
· Donja:	Nije određeno.
· Gornja:	Nije određeno.
· Plamište:	Nije primjenjiv.
· Temperatura raspadanja	Nije određeno.
· pH	Nije primjenjiv.
· Viskoznost:	
· Kinematička viskoznost	Nije primjenjiv.
· dinamička:	Nije primjenjiv.
· Topljivost	
· vodom:	Topiv.
· Tlak pare:	Nije primjenjiv.
· Gustoća i/ili relativna gustoća	
· Gustoća:	Neodređen.
· Relativna gustoća	Nije određeno.
· Gustoća pare	Nije primjenjiv.
· Svojstva čestica	
Vidi odjeljak 3.	

· 9.2 Ostale informacije

· Izgled:	
· Oblik:	Prašak
· Podaci važni za zdravlje, sigurnost i okoliš	
· Temperatura paljenja:	Proizvod nije samozapaljiv.
· Eksplozivna svojstva:	Ne postoji opasnost od eksplozije proizvoda.
· Koncentracija otapala:	0,0 g/l
· Sadržaj hlapivog	0,00 %

· Informacije o razredima fizikalne opasnosti

· Eksplozivi	poništava
--------------	-----------

(Nastavak na strani 10)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 9)

· Zapaljivi plinovi	poništava
· Aerosoli	poništava
· Oksidirajući plinovi	poništava
· Plinovi pod tlakom	poništava
· Zapaljive tekućine	poništava
· Zapaljive krute tvari	poništava
· Samoreagirajuće tvari i smjese	poništava
· Piroforne tekućine	poništava
· Piroforne krute tvari	poništava
· Samozagrijavajuće tvari i smjese	poništava
· Tvari i smjese koje u dodiru s vodom ispuštaju zapaljive plinove	poništava
· Oksidirajuće tekućine	poništava
· Oksidirajuće krute tvari	poništava
· Organski peroksidi	poništava
· Tvari ili smjese nagrizajuće za metale	poništava
· Desenzitirani eksplozivi	poništava

ODJELJAK 10: Stabilnost i reaktivnost

- **10.1 Reaktivnost** Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.
- **10.2 Kemijska stabilnost**
- **Termičko raspadanje / Uvjeti koje treba izbjegavati:** Ne rastvara se kod predviđene uporabe.
- **10.3 Mogućnost opasnih reakcija** Nisu poznate opasne reakcije.
- **10.4 Uvjeti koje treba izbjegavati** Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.
- **10.5 Inkompatibilni materijali** Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.
- **10.6 Opasni proizvodi raspadanja** Nisu poznati nikakvi opasni proizvodi rastvaranja.

ODJELJAK 11: Toksikološke informacije

- **11.1 Informacije o razredima opasnosti kako su definirani u Uredbi (EU) br. 1272/2008**
- **Akutna toksičnost**
Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.

- **LD/LC50-vrijednosti koje su relevantne za stupnjevanje:**

CAS: 13463-67-7 titanijev dioksid [u obliku praha koji sadržava najmanje 1 % čestica aerodinamičkog promjera $\leq 10 \mu\text{m}$]

Oralno	LD50	mg/kg (štakor)
Dermalno	LD50	mg/kg (kunić)
Inhalativno	LC50/4 h	mg/l (štakor)

(Nastavak na strani 11)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 10)

- **Nagrizanje/nadraživanje kože** Nadražuje kožu.
 - **Teško oštećivanje ili nadraživanje očiju** Uzrokuje teške ozljede oka.
 - **Izazivanje preosjetljivosti dišnih putova ili kože** Može izazvati alergijsku reakciju na koži.
 - **Mutageni učinak na zametne stanice**
Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
 - **Karcinogenost** Sumnja na moguće uzrokovanje raka. Način izlaganja: Udisanje/Inhalacija.
 - **Reproduktivna toksičnost**
Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
 - **STOT – jednokratno izlaganje**
STOT jednokratna Izloženost, kat.3
Cementna prašina može nadražiti grlo i dišne puteve. Kašljanje, kihanje i otežano disanje mogu se pojaviti nakon izlaganja, koja prelaze granične vrijednosti za profesionalno izlaganje.
Općenito, dokazi jasno pokazuju, da profesionalna izloženost cementnoj prašini uzrokuje smanjivanje funkcije disanja. Iako dokazi koji su trenutno na raspolaganju nisu dovoljni za potvrdu veze između doze i reakcije na takve učinke.
Može nadražiti dišni sustav.
 - **STOT – ponavljano izlaganje**
STOT ponavljajuća izloženost
Ostaje indikacija za KOPB (kronična opstruktivna plućna bolest). Učinci su akutni zbog visoke izloženosti. Nema opažanja kroničnih učinaka ili učinaka pri niskoj koncentraciji. Na temelju raspoloživih podataka, mjerila za uvrštavanje nisu ispunjena.
Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
 - **Opasnost od aspiracije**
Temeljem dostupnih podataka razvidno je da nisu ispunjeni kriteriji za razvrstavanje.
 - **Dodatne toksikološke upute:**
Razred opasnosti / Kategorija - Učinak
-
- Akutna otrovnost - dermalno
Granični pokus, kunić, 24 satna izloženost, 2.000 mg/kg tjelesne mase – nema smrtnosti.
Na temelju raspoloživih podataka, mjerila za uvrštavanje nisu ispunjena.
-
- Akutna otrovnost - udisanje
Akutne otrovnosti kod udisanja nisu uočene.
Na temelju raspoloživih podataka, mjerila za uvrštavanje nisu ispunjena.
-
- Akutna otrovnost - oralno
Na temelju ispitivanja prašine iz cementne peći nema znakova za oralnu toksičnost.
Na temelju raspoloživih podataka, mjerila za uvrštavanje nisu ispunjena.
-
- Jetkost za kožu/ nadraživanje kože, Kat.2
Cement u dodiru s vlažnom kožom može uzrokovati oticanje, pucanje ili fisure na koži. Dulji dodir s kožom u kombinaciji s abrazijom može uzrokovati teške opekotine.
-

(Nastavak na strani 12)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 11)

Teška oštećenja oči/nadraživanje, Kat.1

Portland cementni klinker uzrokuje zamućenje vida zbog djelovanja na rožnicu, izračunat indeks nadraživanja je 128.

Obični cement sadrži različite količine portland cementnog klinkera, elektrofilterskog pepela, troske, sadre, prirodnih pucolana, škriljevca, mikrosilike i vapnenca.

Neposredan dodir cementa s rožnicom može uzrokovati oštećenja rožnice zbog mehaničkih opterećenja, trenutno ili kasnije nadraživanje ili upalu. Neposredan dodir s većom količinom cementne prašine ili prskanje mokrog cementa može uzrokovati učinke, od umjerenog nadraživanja očiju (npr. upala očne vjeđe ili blefaritis) do kemijskih opekline i sljepoće.

Preosjetljivost kože, Kat.1B

Kod pojedinaca se može pojaviti kožni ekcem nakon izlaganja mokroj cementnoj prašini, zbog njegove visoke pH vrijednosti, koja uzrokuje kontaktni dermatitis pri duljem izlaganju, bilo radi imunološke reakcije na topivi krom (VI), koji uzrokuje alergični kontaktni dermatitis.

Reakcija se može pojaviti u različitim oblicima, od blagog osipa do teškog dermatitisa i obično je kombinacija gore navedenih mehanizama.

Ako cement sadrži reducent za topivi Cr(VI), učinkovitost redukcije kromata nije smanjenja u trenutku, kad nije pretekao rok trajanja reducenta.

Učinak preosjetljivosti kože u tom slučaju nije očekivan.

· 11.2 Informacije o drugim opasnostima

· Svojstva endokrine disrupcije

Nijedan sastojak nije na popisu

ODJELJAK 12: Ekološke informacije

· 12.1 Toksičnost

· Akutna i kronična akvatična otrovnost:

Cement nije opasan za okoliš. Ekotoksikološka ispitivanja s Portland cementnom na vodenu buhu *Daphnia magna* i *Selenastrum coli* su pokazala samo manji toksikološki učinak. Zato LC50 i EC50 vrijednosti nije bilo moguće odrediti. Nisu utvrđeni nikakvi učinci na sedimente. Ispuštanje velike količine cementa u vodotok može uzrokovati podizanje pH, što pod određenim uvjetima može biti otrovno za vodene organizme.

· 12.2 Postojanost i razgradivost Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

· 12.3 Bioakumulacijski potencijal Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

· 12.4 Pokretljivost u tlu Nema daljnjih bitnih informacija na raspolaganju.

· 12.5 Rezultati procjene svojstava PBT i vPvB

· **PBT:** Nije primjenjiv.

· **vPvB:** Nije primjenjiv.

· 12.6 Svojstva endokrine disrupcije Proizvod ne sadrži tvari s endokrinološkim poremećajima.

· 12.7 Ostali štetni učinci

· Ostale upute:

Nadzor izloženosti okoliša:

(Nastavak na strani 13)

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 12)

Za sprečavanje emisije prašine u okoliš pregledajte mjere tehničko tehnološkog nadzora (potpoglavlje 8.2.1). Primjenjujte sve odgovarajuće mjere za sprečavanje unošenja smjese u vodu (kanalizacija, podzemlje i površinska voda). U pogonima u kojima se rukuje s cementom i vrši prijevoz utovar, istovar i skladištenje potrebno je primjenjivati odgovarajuće tehnološke mjere za ograničavanje ispuštanja prašine u radni okoliš. S mjerama sprečavanja treba posebno osigurati da će se koncentracija cementne prašine za udisanje kretati unutar dozovljenih rubnih (graničnih) vrijednosti koja je određena za portland cement.

Nadzor izloženosti okoliša za emisije cementnih dijelova u zrak mora biti u skladu s raspoloživom tehnologijom i važećim propisima za opće emisije prašnih dijelova. Nadzor izloženosti okoliša je važan i za vodeni okoliš, jer se emisije cementa u različitim fazama životnog ciklusa (proizvodnja i upotreba) odnose posebno na tlo i otpadne vode. Učinak na vodeni okoliš i ocjena izloženosti uključuje učinak mogućih promjena pH vrijednosti zbog ispuštanja hidroksida na organizme/ekosustave. Toksičnost drugih otopljenih neorganskih iona je u usporedbi s mogućim djelovanjem pH vrijednosti zanemariva. Svi drugi učinci, do kojih bi moglo doći između proizvodnje i upotrebe, morali bi biti samo lokalne prirode. Vrijednosti pH otpadnih i površinskih voda ne smije prelaziti vrijednost $pH=9$, inače može utjecati na uređaje za pročišćavanje komunalnih otpadnih voda i na uređaje za pročišćavanje industrijskih otpadnih voda. Za izradu ocjene izloženosti preporučljiv je postupni pristup:

1. stupanj: Dobiti podatke o pH vrijednosti otpadnih voda i o utjecaju cementa na pH vrijednost istog. Ako je pH vrijednost viša od 9 i može se pretežno pripisati sadržaju cementa, potrebna su daljnja istraživanja za dokaz sigurne uporabe.

2. stupanj: Dobiti podatke o pH vrijednosti ispitane vode, prikupljene na mjestu izlijevanja. Vrijednost pH prikupljene vode ne smije prelaziti vrijednost $pH=9$.

3. stupanj: Izmjeriti pH vrijednost u prikupljenoj vodi, na mjestu izlijevanja. Ako je pH vrijednost niža od 9, tvar je dokazano sigurna za upotrebu. Ako je pH vrijednost viša od 9, potrebno je pripremiti odgovarajuće mjere za upravljanje rizicima: Pobriniti se za neutralizaciju otpadnih voda i tako osigurati sigurnu upotrebu cementa kako u fazi proizvodnje tako i u fazi uporabe.

Za izloženost zemaljskog okoliša nisu potrebne posebne mjere za nadzor emisija.

· **Daljnje ekološke upute:**

· **Opće upute:**

Klasa zagađenja vode 1 (Samostupnjevanje): slabo zagađuje vodu

Ne dopustiti da nerazrijeđen, odn. u većim količinama dopije u podzemne vode, vodu ili kanalizaciju.

ODJELJAK 13: Zbrinjavanje

· **13.1 Metode obrade otpada**

Zbrinjavanje cementa se mora izvesti u skladu sa zakonskim propisima

1. Proizvod – cement, kojem je istekao rok upotrebe:

Ako sadrži više od 0,0002 % topivog Cr (VI) ne upotrebljavamo ga / prodajemo osim u nadziranim zatvorenim i u cijelosti automatiziranim procesima. Recikliranje ili zbrinjavanje u skladu s gore

(Nastavak na strani 14)

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 14)

- | | |
|--|------------------|
| · 14.4 Skupina pakiranja | |
| · ADR, IMDG, IATA | poništava |
| · 14.5 Opasnosti za okoliš | Nije primjenjiv. |
| · 14.6 Posebne mjere opreza za korisnika | Nije primjenjiv. |
| · 14.7 Prijevoz morem u razlivenom stanju u skladu s instrumentima IMO-a | Nije primjenjiv. |
| · UN "Regulacija modela": | poništava |

ODJELJAK 15: Informacije o propisima

- **15.1 Propisi u području sigurnosti, zdravlja i okoliša/posebno zakonodavstvo za tvar ili smjesu**

U pripremi dokumenta su poštivani slijedeći propisi:

Zakonski propisi o zaštiti zdravlja na radu, kemijski zakonski propisi i regulativa o biocidnim proizvodima, pravilnici o razvrstavanju, pakiranju i označavanju kemijskih i biocidnih proizvoda, te propisi o sigurnosnim listovima za kemikalije i biocidne proizvode, kao i propisi o postupanju s ambalažom i ambalažnim otpadom te s otpadom općenito.

- **Označivanje sukladno Uredbi (EU) br. 1272/2008**

Proizvod je razvrstan i označen sukladno Uredbi o razvrstavanju, označavanju i pakiranju.

- **Piktogrami opasnosti**



GHS05 GHS07 GHS08

- **Oznaka opasnosti** Opasnost

- **Oznake koje označavaju opasnost:**

cement, portland

titanijev dioksid [u obliku praha koji sadržava najmanje 1 % čestica aerodinamičkog promjera $\leq 10 \mu\text{m}$]

- **Oznake upozorenja**

H315 Nadražuje kožu.

H318 Uzrokuje teške ozljede oka.

H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži.

H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka. Način izlaganja: Udisanje/Inhalacija.

H335 Može nadražiti dišni sustav.

- **Oznake obavijesti**

P101 Ako je potrebna liječnička pomoć pokazati spremnik ili naljepnicu

P102 Čuvati izvan dohvata djece.

(Nastavak na strani 16)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 15)

- P103 Pažljivo pročitajte i slijedite upute.
- P261 Izbjegavati udisanje prašine/dima/plina/magle/pare/aerosola.
- P264 Nakon uporabe temeljito oprati.
- P280 Nositi zaštitne rukavice/zaštitno odijelo/zaštitu za oči/zaštitu za lice.
- P305+P351+P338 U SLUČAJU DODIRA S OČIMA: oprezno ispirati vodom nekoliko minuta. Ukloniti kontaktne leće ako ih nosite i ako se one lako uklanjaju. Nastaviti ispirati.
- P310 Odmah nazvati CENTAR ZA KONTROLU OTROVANJA/liječnika.
- P362+P364 Skinuti zagađenu odjeću i oprati je prije ponovne uporabe.
- P333+P313 U slučaju nadražaja ili osipa na koži: zatražiti savjet/pomoć liječnika.
- P405 Skladištiti pod ključem.
- P501 Odložiti sadržaj /spremnik u skladu s lokalnim/ regionalnim/ nacionalnim/ međunarodnim propisima.

· **Direktiva 2004/42/EU**· **Direktiva 2012/18/EU**· **Imena opasnih tvari – PRILOG I** Nijedan sastojak nije na popisu· **Direktiva 2011/65/EU o ograničenju uporabe određenih opasnih tvari u električnoj i elektroničkoj opremi - Prilog II.**

Nijedan sastojak nije na popisu

· **UREDBA (EU) 2019/1148**· **Prilog I. - OGRANIČENI PREKURSORI EKSPLOZIVA (Gornja granična vrijednost za potrebe dozvola u skladu s člankom 5. stavkom 3.)**

Nijedan sastojak nije na popisu

· **Prilog II. - PREKURSORI EKSPLOZIVA KOJE TREBA PRIJAVITI**

Nijedan sastojak nije na popisu

· **Uredba (EU) br. 273/2004 o prekursorima za droge**

Nijedan sastojak nije na popisu

· **Uredba (EU) br. 111/2005 o utvrđivanju pravila za nadzor trgovine prekursorima za droge između Zajednice i trećih zemalja**

Nijedan sastojak nije na popisu

· **Nacionalni propisi:**

U skladu s 47. točkom priloga XVII Uredbe EU 1907/2006 za cement i cementne pripravke vrijedi preporuka ipotrebe i stavljanja u promet:

1. Cement i pripravci, koji sadrže cement, ne smiju se upotrebljavati ili stavljati u promet, ako u hidratiziranom obliku sadrže više od 0,0002 % topivog kroma (VI) računano na ukupnu suhu masu cementa.

2. Ako su korišteni reducenti, bez obzira na izvođenje drugih odredbi Pravilnika o razvrstavanju, pakiranju i označavanju opasnih tvari i pripravaka za pakirani cement i pripravke, koji sadrže cement, čitljivo i neizbrisivo upisuju podaci o datumu pakiranja te o uvjetima i dozvoljenom vremenu skladištenja, odgovarajućem za zadržavanje djelovanja reducenta i zadržavanje sadržaja topivog kroma (VI) ispod granice, koja je određena u prethodnom proizvodu.

(Nastavak na strani 17)

Sigurnosno-tehnički list

prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 16)

3. Iznimno, stavak 1. i 2. se ne primjenjuju za stavljanje u promet i upotrebu u kontroliranim zatvorenim i potpuno automatiziranim procesima u kojima cement i pripravci koji sadrže cement, obrađuju isključivo sa strojevima i tamo gdje kontakt s kožom nije moguć.

• **Ostale odredbe, ograničenja i zabrane**

PROCESI U KOJIMA SE UPOTREBLJAVAJU CEMENTNI PROIZVODI:

Tabela prikazuje pregled svih odgovarajućih identificiranih upotreba cementa i hidrauličnih veziva na bazi cementa. Sve upotrebe su bile udružene u tim identificiranim upotrebama zbog posebnih uvjeta izloženosti za zdravlje ljudi i okoliša. Za svaku posebnu upotrebu je propisan niz mjera za upravljanje rizicima ili lokalni nadzor (vidi poglavlje 8), koje korisnik cementa ili hidrauličnih veziva na bazi cementa treba poštovati, kako bi izloženost smanjili na prihvatljivu razinu.

PROC - Identificirana uporaba – opis uporabe

2 - Uporaba u zatvorenim, kontinuiranim procesima s povremenom kontroliranom izloženošću npr. industrijska ili profesionalna proizvodnja hidrauličnih veziva

3 - Uporaba u zatvorenim šaržnim procesima npr. industrijska ili profesionalna proizvodnja betona

5 - Miješanje ili homogenizacija u šaržnim procesima za izradu smjesa i proizvoda npr. industrijska ili profesionalna proizvodnja betonskih prefabrikata

7 - Industrijsko prskanje npr. industrijska uporaba mokrih suspenzija hidrauličnih veziva s prskanjem

8a - Prijenos tvari ili smjesa (punjenje / pražnjenje) iz / u posude / velike spremnike na nenamjenskim uređajima npr. upotreba cementa u vrećama za pripremu morta

8b - Prijenos tvari ili smjesa (punjenje / pražnjenje) iz / u posude / velike spremnike na namjenskim uređajima npr. punjenje silosa, šlepera i cisterni u cementarama

9 - Prijenos tvari ili smjesa u male spremnike npr. punjenje cementa u vreće u cementarama - linija

10 - Nanošenje s valjkom ili zaglađivanje npr. proizvoda za poboljšanje spoja između površine i završnog proizvoda

11 - Neindustrijsko prskanje npr. profesionalna uporaba mokrih suspenzija hidrauličnih veziva s prskanjem

13 - Obrada proizvoda s namakanjem i ulijevanjem npr. zaštita građevinskih proizvoda, s premazom radi poboljšanja učinkovitosti proizvoda

14 - Proizvodnja smjese ili proizvoda s tabletiranjem, stiskanjem, ekstruzijom, peletiranjem npr. proizvodnja podnih obloga

19 - Ručno miješanje s tijesnim spojem i samo s osobnom zaštitnom opremom npr. miješanje mokrog hidrauličnog veziva na gradilištu

22 - Potencijalno zatvorena obrada minerala / metala na povišenoj temperaturi u industrijskom okruženju npr. proizvodnja opeke

26 - Uporaba čvrstih anorganskih tvari na sobnoj temperaturi npr. miješanje mokrih hidrauličnih veziva

U pripravku na osnovi cementa je sadržaj kroma - Cr(6+) reducirana u skladu s odredbama o razvrstavanju, pakiranju i označavanju opasnih proizvoda.

(Nastavak na strani 18)

Sigurnosno-tehnički list prema 1907/2006/EU, Članak 31

Revizija: 12.04.2024

Broj verzije 4

Datum prve verzije: 16.04.2019

Naziv - trgovačko ime proizvoda: VALIT

(Nastavak sa strane 17)

- **15.2 Procjena kemijske sigurnosti:** Nije izvršena procjena sigurnosti tvari.

*

ODJELJAK 16: Ostale informacije

Ovaj sigurnosno-tehnički list je u skladu s Uredbom (EZ) br. 1907/2006, članak 31 kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2020/878.

- **Značenje oznaka/upozorenja:**

- H315 Nadražuje kožu.
- H317 Može izazvati alergijsku reakciju na koži.
- H318 Uzrokuje teške ozljede oka.
- H335 Može nadražiti dišni sustav.
- H351 Sumnja na moguće uzrokovanje raka.
- EUH210 Sigurnosno-tehnički list dostupan na zahtjev.
- EUH211 Upozorenje! Pri prskanju mogu nastati opasne respirabilne kapljice. Ne udisati aerosol ni maglicu.

- **Preporučeno ograničenje uporabe**

Navodi u dokumentu se odnose na naše znanje u trenutku pisanja dokumenta. Nisu jamstvo svojstava opisanog proizvoda u smislu zakonskih odredbi za jamstvo. Davanje tog dokumenta na raspolaganje ne izuzima korisnika proizvoda od njegove odgovornosti da poštuje važeće zakone i propise koji vrijede za taj proizvod. To se posebno odnosi na daljnju prodaju tog proizvoda ili mješavina koje su izrađene iz njega ili proizvoda u području prava industrijskog vlasništva i prava trećih. Ako opisan proizvod prerađujete ili ga miješate s drugim materijalima, navode u dokumentu nije moguće prenijeti na tako izrađen proizvod osim ako to izričito nije rečeno. Pri ponovnom pakiranju proizvoda, korisnik mora priložiti potrebne sigurnosne relevantne informacije.

- **Podaci Davatelj:** JUB d.o.o., Dol pri Ljubljani

- **Osoba za kontakt:**

Laura Učakar
laura.ucakar@jub.eu

- **Skraćenice i kratice:**

ADR: Europski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tvari u cestovnom prometu (ADR)
 IMDG: Međunarodni pomorski kodeks o opasnim tvarima
 IATA: Međunarodna udruga zračnih prijevoznika
 GHS: Globalno usklađeni sustav razvrstavanja i označivanja kemikalija
 EINECS: Europski registar postojećih kemijskih tvari
 ELINCS: Europski popis prijavljenih kemijskih tvari
 CAS: broj (Chemical Abstracts Service – služba za podatke o kemijskim tvarima)
 VOC: Hlapivi organski spojevi
 LC50: Srednja smrtonosna koncentracija
 LD50: Srednja smrtonosna doza
 PBT: Postojano, bioakumulativno i otrovno
 vPvB: Vrlo postojano i vrlo bioakumulativno
 Nadraž. koža 2.: Nagrizanje/nadraživanje za kožu – Kategorija 2
 Ozlj. oka 1: Teške ozljede oka/nadražujuće za oko – 1. kategorija
 Derm. senz. 1: Izazivanje preosjetljivosti kože – 1. kategorija
 Karc. 2: Karcinogenost – 2. kategorija
 TCOJ 3.: Specifična toksičnost za ciljane organe (jednokratno izlaganje) – 3. kategorija

- *** Podaci koji su promijenjeni u odnosu na prethodnu verziju**